

Gyermekrablás a Hallo bárnál (Budapest, 1987. december 23.)

TÓTH Eszter Zsófia¹

1987. december 23-án Budapesten a Hallo bár előtt elraboltak egy két hónapos csecsemőt. A nyomozás eredményesen zárult, mikor 1988. október 11-én a gyermeket épségben megtalálták és visszaadták a szüleinek. Tanulmányomban eddig feltáratlan levéltári források alapján feldolgoztam a nyomozást, és az eset társadalomtörténeti hátterét. Sajátos láttelepet kapunk az 1980-as évek végének világáról. A rendőrség példászerű nyomozást folytatott, mindezt megmozgatott a sikerért.

Kulcsszavak: gyermekrablás, morális pánik, meddőség, prostitúció, képzetlen női munkaerő, sikeres nyomozás

1987. december 23-án Budapesten a Hallo bár előtt eltűnt egy két hónapos csecsemő. A rendőrök tíz hónappal később, Dunakeszin találták meg P. Lászlónénál és élettársánál az akkor már egyéves kislányt, H. Renátát,² akit visszaadtak a szüleinek.

A gyermek édesanyja bement a Hallo bár mosdójába,³ a csecsemőt pedig kint hagyta az utcán a babakocsiban. Ez a rövid idő elegendő volt ahhoz a gyermekrablónak, P. Lászlónénak, hogy a kislányt elvigye – tettét az motiválta, hogy neki nem lehetett saját gyermeke. Bár a korabeli hivatalos közleményben ezt nem hozták nyilvánosságra,⁴ P. Lászlónét vele egy háztartásban élő közeli hozzátartozója adta fel a rendőrségnek, amikor rájött arra, hogy a sajátjának hitt gyermek – akit Csörének becéztek és nagyon szerettek – azonos a Hallo bár előtt ellopott csecsemővel.

Ez az esemény jól illeszkedett az 1980-as évek végén egyre inkább eluralkodó morális pánikba, amelyet a bizonytalan helyzet, a társadalmi status quo megroppanása szült. Itt már nem arról volt szó, mint a '80-as évek elején, hogy megállt az idő. A fiatalok a Fekete Lyukba jártak szórakozni,⁵ amelyre a szülők sátánista veszélyt kiáltottak. Az 1988-as évek történései – a tavaszi kispesti metróverekedés, amelyben skinheadek kubai vendégmunkásokat vertek meg,⁶ majd a november 4-i rendőrgyilkosság a villamoson⁷ – fokozták az emberek biztonságérzetének elvesztését. A szocialista

¹ dr. TÓTH Eszter Zsófia történész, PhD, VERITAS Történetkutató Intézet
dr. Eszter Zsófia TÓTH historian, PhD, VERITAS Research Institute
orcid.org/0000-0002-2118-9194, fermina36@gmail.com

² Született: 1987. október 27. Édesanyja K. Mónika, édesapja H. Bertalan.

³ A Hallo bár 1976-ban nyitotta meg kapuit, valójában éjszakai klub, sztriptizbár volt.

⁴ nava.hu/id/312344/ (2017. 01. 02.)

⁵ A Fekete Lyukról többek között lásd: Fekete Lyuk, HírTV, Retrográd, 2013. június 4. www.youtube.com/watch?v=0-si22mRkxKo (2017. 01. 02.)

⁶ Tóth (2015a) 109.

⁷ Tóth (2015b)

időszakban egyetlen gyermekrablás történt korábban: a kétéves Cs. Orsolyát 1980. december 15-én egy pestlőrinci óvoda elől rabolta el Á. Sándorné, de őt is megtalálták 1981. február 10-én. Mivel az orvosszakértők betegnek találták és ez büntethetőséget kizáró ok volt, az eljárást ellene megszüntették és gyógyintézeti ellenőrzéssel házigon-
dozást rendeltek el.

A cselekmény annyira társadalomidegennek számított, hogy a Büntető Törvénykönyvben (1978. évi IV. törvény) gyermekrablás tényállás nem is szerepelt, így az 1988-as elkövetőt kiskorú családi állásának megváltoztatása vétségért ítélték el, amelynek maximális büntetési tétele egy év szabadságvesztés volt.⁸

A cselekmény több szempontból is önmagán túli jelentéssel bír. Az ügygel kapcsolatos összes nyomozati irat nemrégiben került be Budapest Főváros Levéltárába, és ott kutatható.⁹ Egyrészt a nyomozás során feltérképezték az elrabolt gyermek szüleinek hátterét, másrészt olyan nők után nyomoztak, akik nemrégiben veszítettek el kisbabájukat, gyermekük halva született vagy környezetük szerint anyává szerettek volna válni.¹⁰ Rengeteg lakossági bejelentés is érkezett. Tehát egy sajátos szegmense tárult fel a társadalomnak a nyomozati iratokból és azokról a nőkről, akik anyákká szerettek volna válni, de nem sikerült nekik. Így a korszak egy sajátos nőábrázolását, annak reprezentációit is megismerhetjük. Ugyanis a korabeli társadalomban az a nő számított teljes értékűnek, akinek volt gyermeke és az lehetőleg házasságban született. Egy 1966–1970 közötti időszakot vizsgáló ORFK-jelentés szerint a megváltozott társadalmi viszonyokra tekintettel az 1960-as évek Magyarországon természetes, hogy a házasságon kívül szülő nő és a házasságban szülő nő a törvényben azonos megítélés alá esik. Azonban két fő tendencia figyelhető meg a forrásban: normalitásként azt ábrázolja, ha a nő házasságban szül, és nem egyedül vállal gyermeket.¹¹

A nyomozás eredményei közül a közvélemény számára két fontos tényezőt nem hoztak nyilvánosságra: az elkövetőnek és gyermek édesapjának félig roma származását és azt, hogy a gyermek igazi édesapja futtatásból élt, a gyermek édesanyja pedig időlegesen prostituáltként is dolgozott. A szereplők motivációi közül két fontos momentumra nem derült fény: miért szökött fel a gyermek édesanyja kamaszként Budapestre, a rendezettnek tűnő gyermekkori körülményei közül, és hogy P. Lászlóné, az elkövető miért bolyongott rendszeresen, ami azt jelentette, hogy élettársától napokra eltűnt. Gyakorlatilag egy ilyen alkalom okozta a vesztét is, mivel az élettársa kutatni kezdett a nő holmijai között, és megtalálta, hogy hamisította a gyermek dokumentumait. Lenyűgöző ma is látni és olvasni, milyen kiterjedt körű és alapos volt a nyomozás, a rendőrség mindent megmozgatott az eredményesség érdekében és végül sikerrel zárult

⁸ *Családi állás megváltoztatása*: Btk. 193. § (1) „Aki más családi állását megváltoztatja, így különösen gyermeket kicserél vagy más családba csempész, vétséget követ el és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt a gyógy- vagy nevelőintézet alkalmazottja foglalkozása körében követi el.”

⁹ BFL BRFK 476., 134.

¹⁰ E tanulmány nem tér ki e kérdéskör vizsgálatára terjedelmi okokból.

¹¹ Tóth (2011)

az ügy. Küzdelmes, nehéz emberi sorsokat ismerhetünk meg a tanúvallomásokból, egy sajátos látteleletet kapunk az 1980-as évekről.

Nézzük meg az 1988. október 13-i sajtóközleményt: „Az egész országban már olyan hírek is lábra kaptak, hogy már nem is él. Kemény pénzekért átcsempeszték a határon és ezért a rendőrség úgymond altatja az esetet. A rémhír csak rémhír maradt, hiszen eközben hatalmas apparátussal foglalkoztak az ügygel. A lakosságtól a mai napig több ezer bejelentés érkezett – mondotta el a mai sajtótájékoztatón Szabó Ferenc ezredes, a Budapesti Rendőrfőkapitányság bűnügyi főkapitányhelyettese, amelyet ellenőrizni kellett. Tény, hogy a nyomozási változatok között azok körét szűkítették egyre jobban, akiknek valamilyen oknál fogva nem lehetett gyermekük. Így került a látótérbe P. Lászlóné 33 éves foglalkozás nélküli, akiről kiderült, hogy szenvedélyesen szeretett volna gyermeket. Ezért férjével örökbe fogadták húga gyermekét. Az apróságot azonban – és ez volt az egyik döntő momentum – válásuk után a férfinak ítélte a bíróság. És innen a történet már ismert. H. Renátát hivatalosan is átadták a szülőknek a sajtótájékoztató keretében.”¹²

A nyomozás irányelvei szerint folyamatosan ellenőrizték:

1. az elme és idegbetegségben szenvedőket, akik valamilyen formában vonzódnak a kisgyerekekhez;
2. azokat, akik esetleg további bűncselekmény előkészítéséhez vagy megvalósításához akarnak kisgyermekhez jutni;
3. azokat a nőket, akiknek a gyermekük nem születhetett meg, vagy a születésük után elhalálozott;
4. azokat a személyeket, akik a szülők és más bűnözők közötti konfliktushelyzetből eredően a rendőrség látókörébe kerültek.

Renáta apja többszörösen büntetett előéletű volt, ezért az sem lett volt kizárható, hogy valaki bosszúból vagy zsarolásból vitte el a gyermeket. 150 rendbeli betörés, orgazdaság és futtatás miatt folyt eljárás ellene. 10 ezer személyt ellenőriztek, bevonták az Interpol is a nyomozásba. 1988. június 23-án hoztak határozatot a nyomozás megszüntetéséről.¹³

Az elkövető előtörténetéről a nyomozás során az alábbiak derültek ki:

1. P. Lászlóné 33 éves volt a cselekmény elkövetésekor.
2. Általános iskolai végzettséggel rendelkezett, többek között dolgozott a MÁV-nál és eladóként, felszolgálóként.
3. Szeretett volna villamosvezető lenni, de a vizsgát nem tette le, ezért a Szépileányi kocsiszínbén dolgozott egy ideig.
4. 1983-ban P. Lászlóné örökbe fogadta testvérének újszülött lányát, azonban négy évvel később elváltak férjével. A bíróság ebben a korban szokatlan módon a férjnek ítélte a gyermeket, így P. Lászlóné egyedül maradt.

¹² nava.hu/id/312344/ (2017. 01. 02.)

¹³ Az édesanya ez ellen fellebbezett, hivatkozva az idő rövidségére, vagyis hogy ennyi idő nem elég arra, hogy egy csemetét megtaláljanak, fellebbezését azonban elutasították, arra hivatkozva, hogy a panasz nem alapos.

5. A válóper során megpróbálkozott azzal, hogy terhesnek mondta magát, kismaruhát hordott és három napig a Szent Margit Kórházban volt.
6. Az örökbe fogadott gyermeket karácsonyra sem kapta meg, ezért elkeseredésében a fővárosban bolyongott.
7. Így került 1987. december 23-án a Hallo bárba, ahol a végcséni¹⁴ megdorgálta, miért hagyta kint gyermekét egyedül az utcán.

Ezután vette észre a bár előtt álló babakocsit, amelyet eltolt. Néhány sarokkal odébb – a Lenin körút 53-as számú ház kapujában – kivette a kisbabát a babakocsiból, taxiba ült és édesapjához ment, akinek unokájaként mutatta be a gyereket. Babaholmikát vásárolt, majd hazatért Dunakeszire, ahol élettársa nagyon örült nekik. Hamarosan készített egy írógépen hamisított születési anyakönyvi kivonatot és kórházi zárójelentést is a kislány részére.

A történetet elolvastva igazán meglepő, hogy a nő környezetének nem tűnt fel, hogy valójában nem terhes, és az sem, hogy a gyermek, akit hazavitt, nem újszülött volt. Az fel sem merült rokonaiban, hogy a kórházban meglátogathatták volna, vagy hogy a nő ezt miért nem kérte. Erre talán az lehet a magyarázat, hogy hozzátartozói is tudták, hogy csavargó természetű volt. A másokra – hogy nem ismerték fel a csecsemő életkorát – pedig az abszolút tudatlanság a válasz. P. Lászlóné azt nyilatkozta a televízió híradójában: „Szerettem volna anya lenni. Bármit kapok, megérte, hogy anyának érezhettem magam, mivel nekem állítólag nem lehet gyermekem.”¹⁵

A korábban említett másik gyermek, Cs. Orsolya elrablója – Á. Sándorné – szintén olyan asszony volt, akinek válópere során gyermekét az édesapjának ítélte a bíróság. A *Kétfényben* bemutatott fantomképét egy rokona ismerte fel és jelentette őt a rendőrségnek. Így családi állás megváltoztatása vétsége miatt ítélték el.¹⁶

Nézzük meg részletesen, hogyan rekonstruálható a H. Renáta-ügy szereplőinek életútja.

Az édesanya

Az édesanya, K. Mónika 1969. szeptember 4-én született Veszprémben.¹⁷ A GYES előtt a Posta- és Hírlapszállítási Igazgatóságon dolgozott hírlapfeldolgozóként. A gyermek apjával nem házasodtak össze, anyósa a szomszéd lakásban élt.

Miután általános iskolai tanulmányait befejezte Balatonfüreden, fél évet járt Tapolcán a kereskedelmi szakmunkásképzőbe. Gyakorlatra a Füredi Áruházba került. Mivel rossz volt a tanulmányi eredménye, kimaradt az iskolából és az áruházban kezdett el dolgozni. Egy-két hónapig a ruházati osztályon volt, majd nyáron, szintén

¹⁴ T. Istvánné (M. Róza, született 1913. január 6-án, Mezőtúron. Édesanyja: T. Eszter. Lakik: Budapest, VII. ker. Dob u. 86.) nava.hu/id/312344/ (2017. 01. 02.)

¹⁶ Á. Sándorné 2011-ben megölte és feldarabolta élettársát.

¹⁷ Anyja neve: Á. Erzsébet. Állandó lakhelye: Balatonfüred, Kiss József u. 5. Ideiglenes lakhelye: Budapest, XIV. ker. Telepes u. 25. fsz. 11.

egy-két hónapig a Pedagógus Üdülőben dolgozott a konyhán. 1985 nyarán szüleivel rendezetlenné vált a kapcsolata, így elköltözött E. Józsefhez, akit már régebb óta ismert a Füred bisztróból. Ott egy hónapig lakott albérletben.¹⁸ Akkoriban egy-két hónapot a Jacht étteremben, majd a füredi Margaréta szállóban dolgozott.

A Füred bisztróban összefutott volt iskolatársával, N. Erzsébettel,¹⁹ akivel elhatározták, hogy Budapesten próbálnak szerencsét. Másnap reggel vonatra ültek és felmentek a fővárosba, N. Géza nevű ismerősükhöz, akit a Jacht klubban ismertek meg korábban, amikor is megadta a telefonszámát, azzal a felkiáltással, hogy ha Pesten járnak, segíteni fog nekik. N. Géza a Bartók Béla úton lakott egyedül, egy Kálvin tér környéki gazdasági munkaközösségben dolgozott. Az első este Mónika aludt Gézával, második éjjel Erzsi. Géza adott pénzt, hogy menjenek be a városba. A Kálvin téren levő 20 éves étterembe mentek, ahol érdeklődtek munka iránt. Javasolták nekik a Császárkert vendéglőt, ahol 50 forintos órabérért Mónikát felvették takarítani. Újpalotán, a Páskomliget utcában Géza ismerősénél Erzsi havi 800 forintért kivett albérletbe egy szobát. Erzsi a Császárkertben összeismerkedett egy fiúval, nála aludt és eltűnt Mónika életéből. A Császárkertben egy hónapig dolgozott, azonban mikor ott a munkalehetőség megszűnt, a főnök átirányította a Dagály strandra, ahol a 20 éves étterem egy részlegében szendvicsszítóként kezdett dolgozni. Ott megismerkedett egy Kokó nevű férfival, aki rávette, hogy hagyja ott az albérletet és költözzön egy barátjához az Üteg utcába. Kokónak barna színű, régi típusú Mercedese volt, ezzel látogatta Mónikát az Üteg utcában, egy-két hétig. Egy alkalommal levitte Mónikát Füredre a szüleihez. Kokó az édesapjánál dolgozott, aki teherfuvarozó volt. Egyszer leutazott a szüleihez Balatonfüredre, akkor ismerkedett meg T. Konstantinnéval, aki felajánlotta, menjen hozzá albérlőnek a IX. kerületi Sobieski János utcába. Mónika ott lakott két hónapig, de az albérleti díjat nem fizette ki. Ezután eljött az étteremből, mert mellette nem volt szabadideje és a Művész étteremben dolgozott felszolgálóként, ahol egy N. nevű kollégájával – keresztnévét nem árulta el – két hónapig tartó kapcsolata volt. Akkor szakított vele, amikor megismerkedett V. Antallal.

Ez egy fővárosba bevándorló, képzetlen lány kezdeti hányattatásai, amik még nehezebb irányt vettek, amikor a lányokat futtató V. Antal hálójába került. Vajon az motiválta választásait, hogy sikerüljön megkapaszkodni a nagyvárosban? Legyen biztos lakása, munkája? Fialat lány volt, és a nyomozáshoz csatolt képeket nézegetve, a kor szépségideáljának szőke frizurájával, vékony testalkatával abszolút megfelelt. A tapasztalatlanság vitte rossz közegbe?

V. Antal²⁰ nős volt, két gyermek apja. A Potyka csárdában²¹ ismerkedtek meg, ahol Mónika akkor dolgozott. Ekkor a lány egy mozgássérült családnál volt albérlő

¹⁸ Új lakótelep 5., fsz. 2.

¹⁹ Született: 1970. április 23. Anyja neve: K. Anna. Munkahelye: MÁV szanatórium, Balatonfüred. Lakhely: Balatonfüred, Népköztársaság u. 7.b. I. em. 4.

²⁰ Budapest, VII. ker. Murányi utcában lakott. K. Mónika tanúkihallgatása, 1987. december 24.

²¹ Budapest, Népszínház utca 23. Hírhedt hely, itt kezdődik egy 1956-os dráma, Papp András – Térey János: Kazamaták című darabja.

a Népszínház utcában két hétig. Innen Antal javaslatára az ő ismerőseihez költözött át a József utcába, a Cs. családhoz.

V. Antal mellett sorkatonaideje alatt is kitartott. A férfi, mikor a katonai szolgálatból visszatért, megpróbálta őt rávenni arra, hogy „menjen le hajtani a Rákóczi térre”, vagyis dolgozzon prostituáltként, de ő erre nem volt hajlandó.²² „Anti gyakran ivott, akkor megvert, erőszakosan viselkedett, utoljára 1985-86 szilveszterén.” H. Bertalannal, gyermeke apjával a Potyka vendéglőben ismerkedett meg 1985 decemberében.²³

Mónika a Hallo önkiszolgáló étteremben dolgozott, hot dogot süített és édességeket árult, onnan el kellett jönnie három hét múlva, akkor került a Hírlapkiadóhoz.

1986. március 26-tól dolgozott a Hírlapkiadó Vállalatnál, fizetése havi 4500 Ft volt. Már 1986 nyarán terhes lett, de a gyermeket elvetette. Második terhességéből született Renáta.²⁴ Barátnője B. Ágnes volt, egy tíz hónapos gyermek édesanyja, vele beszélte meg magánéleti dolgait. Egy munkahelyen dolgoztak.

Kislányát az Uzsoki utcai kórházban szülte, 1987. október 27-én. A gyermeket 2-3 hétig csak anyatejjel táplálta, utána tápszerral (Mildibé, Robolac) és tejjel vegyesen. Főzeléket és reszelt almát is kapott már a csecsemő.

A december 23-i napról azt mondta tanúvallomásaiban, hogy reggel nyolckor ébredtek, megreggeliztek, majd Bertalan adott neki 2000 Ft-ot bevásárlásra, és 3000 Ft-ot csizmavásárlásra.²⁵

Mónika délelőtt 10 órára elvitte kislányát az Auróra utcai orvosi rendelőbe, ott 11 óra 45 perckor végeztek. Hazamentek, az édesapa megetette a gyermeket. Az anya elment bevásárolni, mert karácsonyra azt tervezték, hogy december 24-én reggel elutaznak Nyíregyházára, Bertalan nővéréhez. 13:30-kor bementek a városba, hogy Mónika csizmát vásároljon magának, de meglátott egy-két gyermekholmit, azt is megvette. A József körúton betért egy könyvesboltba, akkor is kint hagyta a babakocsit és bent egy hajtogató mesekönyvet vásárolt. Az Oktogonnál is bement egy boltba, hogy kislányának babacipőt vásároljon. Két-három percet tartózkodott bent, vett 31 Ft-ért egy kék cipőt, majd kijött. Ezután még bement egy felnőtt cipőboltba, ahol nem vásárolt, majd a Hallo bár végéjébe. Míg ott bent tartózkodott, elrabolták a kislányát.

A gyermek eltűnése után az édesanya öngyilkosságot kísérelt meg. Ekkor már az Erdély utca 3. fsz. 6. szám alatt laktak, elköltöztek a Bertalan édesanyjával közös lakásból Mónika barátnőjéhez, B. Zoltánnéhoz.²⁶

²² L. Lídia szerint Mónika dolgozott prostituáltként. L. Lídia tanúvallomása, 1988. január 20.

²³ K. Mónika tanúkihallgatása, 1987. december 25.

²⁴ H. Bertalan tanúvallomása, 1987. december 25.

²⁵ K. Mónika tanúvallomása, 1988. január 28.

²⁶ B. László tanúkihallgatása, 1988. február 4. Ugyanez az adat található a kórházi zárójelentésben. B. Zoltánné férje ekkor M. Sándornéval élt, pedig B. Zoltánné terhes volt tőle. B. Zoltánné tanúkihallgatása, 1987. december 26.

A rablást követő tavaszon dolgozott, a Telepes utcában laktak, szabadidejét B. Zoltánéknál az Erdély utcában, és J. Aladáréknál a Radnóti Miklós utcában és szintén B.-éknél a Mátyás téren töltötte.²⁷

Az édesapa²⁸

A gyermek édesapja H. Bertalan volt, aki 1957. május 3-án született Nyíregyházán.²⁹ Kétéves korában elhunyt az édesapja.³⁰ Végzettsége szerint műszerész, a gyermekrablás időszakában ablaktisztító kisiparosként volt bejelentve, azonban jövedelmének nagy része futtatásból és ékszereladásból származott, amely vállalkozást M. Jenővel együtt működtetett. Az ablaktisztító engedély csak alibiként szolgált számukra.

Az 1988. január 28-i jelentés szerint, amely kihallgatásáról készült: „gyanakvó típus, melyet csak fokoz az ellene irányuló hatósági kampány, ennél fogva elzárkózott minden olyan kérdés tisztázása elől, melyet úgy ítél meg, hogy a későbbiekben terhelő lehet számára.”

Aranyat vásároltak, kétféleképpen: egyrészt megvették az olcsóbb felvásárlóhelyeken, felpoliroztatták és eladták máshol drágábban, például a Skálában. Az árkülönbözet darabonként egy-kétezer forintot jelentett. Másrészt magánszemélyeket állítottak meg a bolt közelében, akik aranyat akartak eladni, és tőlük is vásároltak. Felmerült az is, hogy az ékszerek régebbi betörésekből származó, úgynevezett lepihentezett tételek voltak. Kikapcsolódást a videózás jelentett számukra.

A gyermekrablás időszakában édesanyja szomszédságában lakott. Négyen voltak testvérek: két fiú és két lány. A bátyja 1953-ban született,³¹ egy évvel később Éva,³² őt követte egy évvel később Irén,³³ majd két év múlva Bertalan, a legkisebb testvér.³⁴

A gyermekrablás napján, míg Mónika és a gyermek a városban voltak, ő édesanyját ment meglátogatni, de az nem volt otthon, így átment M. Jenőhöz videózni (Schwarzenegger legújabb kommandós filmjét).³⁵ Bár megígérte, hogy aznap 16 órára hazamegy, ezt nem tartotta be. Mónika a tanúvallomásában erről így beszélt: „Magánéletének azt a részét, amikor nem voltunk együtt és a barátokkal töltötte szabadidejét, pontosan nem ismerem, ezekről nem szoktunk beszélgetni. Általában csak nagy vonalakban közölte velem, hogy kivel találkozott, melyik szórakozóhelyen volt. A mi kapcsolatunk addig nem érett meg annyira, hogy a részletekbe is beavasson [...] A gyerekeltűnés egy

²⁷ K. Mónika tanúkihallgatása, 1988. április 9.

²⁸ Budapest VIII. kerületének ismert alakja, prostituáltakkal és más bűnözőkkel állt kapcsolatban. 1987. december 27-i jelentés.

²⁹ Bertalan lakhelye: Budapest, XIV. ker. Telepes u. 25. fsz. 11. Anyja neve: H. Eleménné (született: B. Sára, Panyola, 1927. március 28. Anyja neve: L. Mária. Lakhely: Budapest, XIV. ker. Telepes u. 25. fsz. 10.).

³⁰ M. Zoltánné tanúvallomása. 1988. január 15.

³¹ Született: Nyíregyháza, 1953. április 29. Lakhely: Miskolc, Karacs Teréz u. 9.

³² Született: 1954. április 17. Lakhely: Nyíregyháza, Szántó Kovács János u. 28. I. em. 9.

³³ Született: Nyíregyháza, 1955. augusztus 27. Lakhely: Nyíregyháza, Toldi u. 68. fsz. 4.

³⁴ Született: Nyíregyháza, 1957. május 7. Lakhely: XIV. ker. Telepes u. 25. fsz. 11.

³⁵ K. Mónika tanúkihallgatása, 1988. április 9.

olyan cselekmény volt, amely kiváltott bennünk a későbbiekben olyan érzéseket is, amelyeket nem is ismertünk és szerintem közelebb kerültünk ezáltal egymáshoz.”³⁶

Bertalan első barátnője egy 17 éves nyíregyházi lány volt, M. Ilona, akivel 1977-ben ismerkedett meg a Taurus Gyárban, ahol mindketten dolgoztak. Fél évig jártak együtt, a lány a munkásszállón lakott. Fél év után Bertalan szakított vele, tanúvallomásában így indokolta: „csavargott, mással is látták együtt, ezért leépítettem.”³⁷ Utána U. Lászlónéval, (Kati) járt egy évig, a kapcsolat akkor szűnt meg, amikor bevonult katonának. A nő Tállya nevű községben lakott.

Bertalan 1979 februárjában vonult be és 1981. február 10-én szerelt le. Márciusban ismerkedett meg H. Edittel a Tavasz bárban, aki Jánosházán lakott és a János Kórházban dolgozott. A kapcsolat csak egy hónapig tartott, mivel Edittel, B. Erzsébettel és L. Attilával rablást követtek el a Lidóban: egy pilisvörösvári férfitől 10 ezer Ft-ot vettek el. Attila 4 évet, Edit 7 hónapot, Bertalan 2 év 6 hónapot kapott, Erzsébetet felmentették. 1983 júniusában szabadult, de újabb büntetőügyei lettek. Ekkor ismerkedett meg L. Lídiával, akit korábban Füles gúnynevű férfi futtatott. Egy évig éltek együtt a Telepes u. 25. szám alatt, de nem Bertalan édesanyjával közösen. Lídia kétszer lett terhes, de Bertalan nem akart a gyermeket, a tanúvallomásában rendezetlen lakás-körülményeire hivatkozott.

1984. októberi letartóztatásából – orgazdaság miatt³⁸ – 1985. szeptember 26-án szabadult. Ezután ismerte meg a nyolc hónapos terhes Cz. Anikót, aki a Villám utcai nevelőotthonból volt szökésben, és nem tudta, ki a gyermeke apja. Bertalan 1985. október 25-én szólította le a Cz. Anikót a Baross utcában, aki tanúvallomásában így mesélte el megismerkedésük körülményeit: „Egy zöld színű 1200-as típusú Ladából szólt ki nekem, hogy ünnepeljek velük, mert [L.] Tibor barátjának születésnapja van. Ezt az invitálást elfogadtam, beültem a gépkocsiba és a Havanna étterembe mentünk szórakozni. Ismeretségünkéből élettársi kapcsolat lett, amely négy hónapig tartott. Én odaköltöztem [H.] Bertalanhoz.”³⁹ 1986. január 20-án visszazállították a lányt az intézetbe. 1985. december 15-én fiúgyermeket szült, aki a Cz. Péter nevet kapta. Gyermekét a VIII. kerületi Kerepesi úti intézetbe helyezték, őt az esztergomi nevelőintézetbe.

H. Bertalan szerint kapcsolatuk két hónapig tartott, ebből Bertalan egy hónapot a nővérénél, Nyíregyházán töltött. A gyermek megszületése után eltűnt, mint később kiderült, az esztergomi zárt intézetbe került. Bertalan ellen eljárás folyt, mivel Anikó a kitartottja volt.

K. Mónikával a Potyka csárdában ismerkedett meg 1985 decemberében, ahol a lány felszolgálóként dolgozott.

³⁶ K. Mónika tanúkihallgatása, 1988. április 9.

³⁷ H. Bertalan tanúkihallgatása, 1987. december 25.

³⁸ B. Zoltán vallomása, 1988. január 12.

³⁹ Cz. Anikó kihallgatása. (Született: Ricse, 1969. április 8. Anyja neve: Gy. Klára. Lakhely: Budapest, X. ker. Petróczy u. 30. fsz. 3.)

Az anyai nagymama, K. Józsefné⁴⁰

Balatonfüreden, egy ötszobás családi házban éltek férjével, 1967 óta voltak házások.⁴¹ Négy gyermekük született, két fiú (1987-ben 24 és 16 évesek) és két lány (1987-ben 20 és 18 évesek), közülük a legfiatalabb lánya volt Mónika. 1986 júniusában váratlanul meglátogatta leányát Budapesten, mivel aggódott érte. Lakáskörülményeit a H. családnál így ábrázolta tanúvallomásában: „Meglépetten tapasztaltam, hogy egy idősebb cigány nővel volt otthon a lakásban, rendezetlen, piszkos körülmények között élt olyan módon, amiről nekem soha nem beszélt. [Egy] kis sufniszerű lakrészben laktak.” A nő a lánya élettársának, H. Bertalannak az édesanyja volt.

A lánya után máskor is nyomozott: Bertalan „esetleg kihasználja lányom tapasztalatlanságát, fiatalságát és férfiaknak adja el őt. Nem egy és nem két alkalommal éjszaka-ba menően magánnyomozást folytattam a húgommal⁴² és annak férjével lányom után úgy, hogy házuk előtt várakoztunk, lestünk utána, hogy merre, kivel megy, a Rákóczi tér környékén is figyeltük, sőt, a környező éjszakai szórakozóhelyeken, de lányomat soha nem láttam ilyen körülmények között.”⁴³

Az apai nagymama és testvérei

H. Elemérné, született B. Sára roma származású nő, férje 1959-ben bekövetkezett halála után egyedül nevelte gyermekeit. 1976 novemberében költözött fel Budapestre az akkor 19 éves Bertalannal. Két lánya: Éva (T. Jánosné) és Irén (M. Jánosné) és másik fia, H. Elemér Nyíregyházán maradtak. Amikor a fővárosba költöztek, elcserélte tanácsi lakását egy budapestire, a Telepes u. 25. fsz. 10-es számúra, és azóta is ott élt. A lakás 24 négyzetméteres volt, egy konyhából, egy szobából és egy fürdőszobából állt. A nyugdíj mellett a Garai piacon ruhákat árult.

A nagymama testvéreit⁴⁴ is kihallgatták tanúként az eljárás során. B. Tibor⁴⁵ 1956-ban került fel Budapestre, cipészipari tanulónak. Egy évig dolgozott a szakmájában, majd bevonult katonának, utána már más munkákat vállalt: volt gépkocsivezető, taxis, zöldséges és trafikos is. Négy házassága volt. Az első házasságából született kislánya, Adél 1981-ben, 15 éves korában elhunyt. A második feleséggel Tibor 1978-ban kötött házasságot.⁴⁶ Adél ekkor velük élt, azonban a második feleség úgy ábrázolta, hogy a lány, a Havanna lakótelepen rossz társaságba keveredett. „Próbáltuk meggyőzni,

⁴⁰ Született: Á. Erzsébet. Veszprém, 1939. február 19. Anyja neve: K. Marianna. Háztartásbeli. Lakhely: Balatonfüred, Kiss János u. 5.

⁴¹ K. Józsefné tanúkihallgatása, 1987. december 26.

⁴² R. Jánosné. Lakhely: Budapest, XIX. ker. Jókai u. 95.

⁴³ K. Józsefné tanúkihallgatása, 1987. december 26.

⁴⁴ Édesanyjának, H. Elemérnének a testvérei: Ottó (1931), Tibor (1940), Éva (1943), Oszkár (1928), Sándor (1932), Nándor (1936), Andor (meghalt), Adél (Ny. Antalné, 1938), Júlia (K. Sándorné, 1945).

⁴⁵ Született: Nyíregyháza, 1940. 11. 17. Anyja neve: L. Mária. Foglalkozása: személyszállító kisiparos. Lakhely: Budapest, XIV. ker. Kalapács u. 12. III. em. 3.

⁴⁶ B. Tiborné S. Zsuzsanna. Született: Budapest, 1950. január 8-án. Anyja neve: P. Berta. Foglalkozása: kiskereskedő. Lakhely: 1148 Budapest, Kalapács u. 12.

hogy ez a csöves életforma nem neki való, és egy alkalommal fenyegetésképp azt mondtuk: visszaadunk anyádnak. Meg is beszélünk az édesanyjával és Adél ezután nála lakott. Édesanyjánál is fenntartotta a kapcsolatot a barátaival. Volt, hogy a rendőrség hozta vissza hozzánk. Ezt az esetet követően kb. két hét múlva a kislány visszajött hozzánk, majd 1980. február 3-án, két-három nappal előtte megszökött tőlünk, egy vonat elütötte a kelenföldi pályaudvaron. Még két hetet élt a kórházban, aztán meghalt.⁴⁷ Második felesége 1984-ben halt meg, tőle egy fiúgyermek született, 1968-ban. Harmadik feleségétől nem született gyermeke, negyediktől 1981-ben egy leánya.

B. Oszkár Tibor szerint italozó életmódot folytatott, és őt csak akkor kereste fel, amikor pénz kért tőle.⁴⁸

B. Ottónak⁴⁹ zöldséges üzlete volt Tahitófalun, ahova Júlia nevű testvérük is besegített. Ottó felesége 1982-ben elhunyt.

B. Sándor⁵⁰ a Bosnyák téri piacon alkalmi munkás volt, szeretett lóversenyre járni. 1959-ben költözött Budapestre, míg első felesége Nyíregyházán maradt. 1964-ig a ka-lauzként, majd villamosvezetőként dolgozott. Második felesége rokkantnyugdíjas volt.

B. Éva férje buszvezetőként dolgozott.⁵¹ Ő 1959-ben jött fel Budapestre, négy fiúgyermek született 3 apától: 1959-ben, 1962-ben, 1966-ban és 1970-ben.

B. Júlia Óbudán élt férjével – akivel 1965-ben házasodtak össze – és három gyermekével, pénztárosként dolgozott.⁵²

B. Nándor és B. Adél⁵³ vidéken éltek, Andor nevű öccsük 1982-ben elhunyt. B. Adél 1951-től, 13 éves korától fogva távol nevelkedett a családjától, Tiszafüreden. 1956-ban Szegedre került, 1960-ban férjhez ment, 1967-ben elvált, 1970-ben újra férjhez ment. Férje középiskolai tanár volt. Két gyermeke, az 1965-ös születésű Csaba és az 1971-es Ildikó. Testvérei közül csak B. Évával tartotta a kapcsolatot.⁵⁴

Az elkövető és családja

A *Nők Lapja* többrészes cikksorozatot közölt az elkövetőről. Az 1988. október 22-i számában P. Lászlónét, Lujzát⁵⁵ úgy ábrázolták, mint aki „szép, szomorú arcú”, megrendítő hatással van az emberekre. Az újságíró azért kereste fel, mert érdekesnek találta a nő

⁴⁷ B. Tiborné tanúvallomása, 1988. január 20.

⁴⁸ Ezt támasztja alá egykori főbérőjének vallomása is, aki szerint 1985. november 25. – 1987. augusztus 10. között egy melléképületben éltek feleségével italoztak, és a Köztisztasági Vállalatnál dolgoztak, mint utcaseprők. Lakbérük 1500 Ft volt, az utolsó nem fizették ki.

⁴⁹ Született: Nyíregyháza, 1931. március 8. Anyja neve: L. Mária. Foglalkozása: nyugdíjas bőrdíszműves mester. Lakhely: Budapest, XIV. ker. Zsálya u. 53–55. I. em. 3.

⁵⁰ Született: Nyíregyháza, 1932. október 6. Anyja neve: L. Mária. Lakhely: Budapest XV. ker. Erdőkerülő u. 27. VII. em. 22.

⁵¹ M. Zoltánné, született: Alsóegregy, 1943. január 1. Lakhely: Budapest, Dobsina u. 14.

⁵² Lakhely: Budapest, III. ker. Sarkadi u. 8. I. em. 3.

⁵³ Ny. Antalné. Született: Nyíregyháza, 1938. július 13. Lakhely: Szeged, Alsóikikötősor 5. V. em. 30.

⁵⁴ A rendőrség a nyomozás során összefoglaló jelentést készített a rokonai viszonyokról. H. Bertalan édesapja 1960-ban meghalt. H. Bertalan testvérei voltak: Elemér (1953), Éva (1954, Tóth Jánosné), Irén (1955, M. József Jánosné), Klára (meghalt). K. Mónika édesanyjának testvérei: R. Józsefné Á. Mária (1943), Á. Lajos (1941). K. Mónika testvére K. József (1972) volt.

⁵⁵ Született: 1955. október 1. Anyja neve: K. Róza.

nyilatkozatát egy tévés tudósításban, ahol azt mondta: „Tíz hónapig legalább anyának érezhettem magam.”⁵⁶ P. Lászlóné édesapja Óbudán élt: „kopott lépcsőházak, pislalámpák, a gyenge fényben feketéllő falak, töredezett lépcsők. A lépcsőházak között elvadult kertek, kisebbfajta dzsungel, az alkonyban fészükre szálló külvárosi madarak álmos pittenése.” A lakókat az újságíró így jelenítette meg: „aljamunkát végző melósok sok gyerekkel, az özvegyasszonyok, az elárvult leányanyák és rokkantnyugdíjasok maradtak.” P. Lászlóné édesapja H. Gyula, akkor 59 éves, leszázalékolt fűtő volt, 1983 óta özvegy. Két súlyos gégeműtéten is átesett már ekkor. Lányát nála fogták el a rendőrök. Előtte két napig várták a nyomozók a férfi lakásában, mikor megy el az édesapjához a lány. Ekkoriban az unokahúgával lakott együtt, aki apja helyett apjának tekintette őt – a férfi volt a kirendelt gyámja – és a férfi vigyázott leányára, a 3 éves Jennykére is. P. Lászlóné édesanyja virágkereskedő volt a Csörsz utcában, egészen az 1983-ban bekövetkezett haláláig.

„A tévé és az újságok szemérmesen elhallgatták, hogy a H. család félig cigány. H. Gyula édesapja szegkovács volt. Tehát az ősi cigánymesterséget őrizte, méghozzá rangos vezető szerepkörben [...] amolyan vajdája és diplomatája volt a szegkovácsoknak. Így jutott el Angliába és jutott hozzá patyolatbőrű feleségéhez.” – hangsúlyozta az újságíró. Négy gyermekük született. Közülük Júlia a Somogy megyei Zicsen élt gazdálkodóként.

Az apa így ábrázolta lányát, P. Lászlónét: nagravágyó volt, ő akart a legtöbbet tanulni, férjével vendéglátóipari tanfolyamot végzett. A hűgát, Julikát kérte, hogy szüljön neki egy gyermeket. Ez meg is történt és testvére örökbe adta neki a kislányt.⁵⁷ Röviddel ezután P. Lászlóné házassága megromlott és a válás után a gyermeket az apának ítélték 1987. december 1-jén, ami szokatlan volt a korabeli bírósági gyakorlatban. Az apa elmondása szerint: „Lujzika zokogott, őrzöngött, verte a fejét a falba.” Az utolsó tárgyaláson bejelentette, hogy gyermeket vár. Azzal érvelt, hogy a két testvérnek jó lesz együtt. Ez volt az álterhessége, ám családja azt hitte, tényleg várandós. Az elrabolt gyermeknél úgy látták, hogy nagyon hasonlít Lujzi élettársára. A család az október 13-i esti tévéhíradóból tudta meg, mi történt valójában.

P. Lászlóné családjáról:⁵⁸ testvérei Cs. Lászlóné H. Julianna,⁵⁹ H. Gyula⁶⁰ és H. Lajos.⁶¹ Lajos élettársa az 1969-es születésű K. Katalin volt. Gyuláé pedig a szintén 1969-es születésű Sz. Mónika. Ők mindannyian – Cs. László is – 1988. augusztus 9-e óta Zicsen éltek, egy romos állapotú parasztházban.⁶²

Cs. Lászlóné 1988. április 19-én már a rendőrség látókörébe került egy lopássorozat miatt, amelyet V. Istvánnéval és Sz. Zsuzsannával⁶³ együtt követett el. Nagyáruházakból (Corvin, Lottó, Sugár, Flórián) cipőket és ágyneműket loptak. A háromgyerekes Cs.-né

⁵⁶ Lujzika először. *Nők Lapja*, 1988. október 22.

⁵⁷ P. Rózsa 1983. október 14-én született. Anyja neve: B. Sándorné H. Julianna (született: 1962. március 15.).

⁵⁸ Forrás: Somogy Megyei Rendőrkapitányság, Kaposvár, 1988. október 11.

⁵⁹ Született: 1962. március 15. Anyja neve: K. Róza.

⁶⁰ Született: 1964. március 25. Anyja neve: K. Róza.

⁶¹ Született: 1970.

⁶² Zics, Deák Ferenc u. 22.

⁶³ Született: 1965. december 17. Anyja neve: K. Mária.

általában kint várakozott a lopás idején és az értékesítésben segített. Az általános iskola elvégzése után fél évvel kezdett el dolgozni a Budapest Szállóban mint mosogató, később kávéfőző. Ezután a Délbudai Vendéglátóipari Vállalatnál, majd a Danubius, később a Volga Szállóban dolgozott szobalányként. Ezt követte a III. kerületi Váradi utcai Általános Iskola, ahol takarítónőként dolgozott és a Fővárosi Sütőipari Vállalat, ahol árukezelő volt. 1982-ben ismerkedett meg férjével. 1985-ben kötöttek házasságot. Három kiskorú gyermeke közül kettőnek Cs. László volt az édesapja, egynek pedig előző férje, B. Sándor. Cs.-né csak az ágyneműk árusítását ismerte be, azt nem, hogy részt vett annak ellopásában.

H. Lujza 1955. október 1-jén született. Édesanyja 52 évesen hunyt el, cukorbetegségben és magas vérnyomásban. Édesapját gégerákkal műtötték. 16 éves kora óta dohányzott, naponta 8–10 cigarettát szívott. Az általános iskolát közepes eredménnyel végezte el. Hatodik osztályban egy tárgyból bukott, de a pótvizsgán átment. Tanulmányi eredményét azzal indokolta, hogy ő volt a legidősebb gyermek, szülei dolgoztak, neki kellett a kisebbekre vigyázni. Eladói képesítést szerzett. Eleinte édesanyjának segített virágárusításban, majd a vendéglátóiparban tevékenykedett. Első házassága Sz. Imrével 1976–1979-ig tartott, férje italozása miatt mentek szét. P. Lászlóval már 1977-től együtt élt, a házasságot 1979. június 21-én kötötték meg. P. László taxisofőrként dolgozott, és alkoholista volt. Lujza férjhez menetele után háztartásbeli volt, 1979–1982 között MÁV-alkalmazott volt. Összesen 9-10 munkahelye volt. Előfordult olyan, hogy férje, P. László nem engedte dolgozni: a férfi elvitte magával a nő személyi igazolványát és munkakönyvét, hogy az ne tudjon dolgozni. P. Lászlóval 1987. december 1-jén váltak el.

23 évesen orvoshoz fordult azzal a problémával, hogy nem esik teherbe, azonban a javasolt meddőségi vizsgálatra nem ment el. Húgával, Juliannával megegyeztek, hogy születendő gyermeket Lujzáéknak adja örökbe. Húga ugyanis addigra már külön élt a férjétől, és a gyermeket csak azért hordta ki, hogy örökbe adhassa nekik. A szülés utáni nap átadta a gyermeket, azonban összevesztek, ezért két hónap múlva Julianna visszavette, és következő év márciusig nála volt. A P. házaspár azonban utána hivatalosan is örökbe fogadta a kislányt, és P. Rózsa névre anyakönyvezték.

1986. június elejére P. Lászlóék házassága megromlott, és a nő a gyermekkel együtt húgához költözött. A férj innen vitte el a gyermeket gyámhatósági irattal, amelynek az indoklásban az állt, hogy a nő elhanyagolja Rózát. 1987 decemberében mondták ki a válópert és a bíróság a férfinak ítélte a gyermeket. Lujza 1986 augusztusában lépett élettársi kapcsolatba Sz. Imrével, akit munkahelyén ismert meg. 1987 márciusában elmaradt a menstruációja, a hasa is nőni kezdett, így környezete azt hitte, terhes. 1987. májusban ment el a X. kerületi Egészségházba, azonban az orvos annyit mondott, érez valamit, de nem biztos benne, hogy terhesség, ezért később menjen vissza, amit Lujza nem tett meg. 1987 augusztusában a Vörösvári úti Rendelőintézet nőgyógyászatára ment, ahol nem állapítottak meg nála terhességet. Ő ezt nem hitte el, ezért elérte, hogy befektessék a Szent Margit Kórház szülészeti osztályára 1987. október 23-án, ahol végül állterhességet állapítottak meg nála. Élettársának nem merete megmondani, így édesapjánál töltötte azt időt.

1987. december 14-én nagyon el volt keseredve, csavargott, a Szentendrei úti rendelő előterében éjszakázott, és a Széchenyi fürdőbe járt tisztálkodni. 1987. december 19-én felment a volt férjéhez, hogy adja vissza neki a gyermeket, de az megtagadta. 23-án elment a VIII. kerületi gyermekgyógyászati osztályra, ahol közölték vele, hogy a férj 10 ezer Ft bírsággal sújtható, ha a gyermeket nem adja oda láthatásra. Adtak neki írásbeli igazolást, hogy a gyermeket elviheti. Ezt megmutatta volt férjének, de az úgy sem adta ki neki a gyermeket. Elhatározta, megmondja az élettársának az álterhességet. December 23-án bement a Hallo bár vécéjébe, ahol a vécésnéni ráförmedt, hogy miért hagyta kint a gyermekét. Meglátta a csecsemőt a babakocsiban, és végül eltolta azt. A babakocsit elvitte az első kapualjig, a gyermeket kivette és nem futva, hanem sétálva haladt tovább. Beült egy taxiba, édesapjához ment, és saját gyermekeként mutatta be a lopott csecsemőt. Édesapja fel volt háborodva, amiért piszkos ruhában vitte haza. Öccsétől és húgától kért pénzt és a Flóriánban bevásárolt a gyermeknek ruhákat. Még aznap elment a Vörösvári úti rendelőbe azzal, hogy a gyermeket nem tudja szoptatni és mivel etesse. Kapott tápszert és hazament Dunakeszire, ahol élettársának is azt mondta, hogy megszült, aki pedig nagyon örült a gyermeknek. Az elmeorvosi vizsgálat szerint P. Lászlóné sem pszichotikus, sem organikus személyiségzavarban nem szenvedett.

Az élettárs, Sz. Imre⁶⁴

P. Lászlóné és Sz. Imre 1986 júniusában ismerkedtek meg egymással. Akkoriban mindketten a BKV villamosvezetői tanfolyamára jártak. Nagyon keveset kerestek, 3-400 Ft-ot – ez a problémájuk közös volt –, sokat sétáltak együtt a városban és egymásba szerettek. A tanfolyamot Imre sikeresen elvégezte, Lujza viszont megbukott az elméleti vizsgán és a Szépilona kocsiszínpénztáros lett. A nő a Rákos MÁV-állomáson lakott férjével együtt, de kapcsolatuk már megromlott. Előfordult olyan is, hogy hárman mentek szórakozni.

1986. augusztus 15-től éltek együtt, előbb Sz. Imre szüleinél, Újpesten, a Berda József utcában, majd Sz. nevelőapjának Dunakeszin található házában. 1986 októberétől hivatalosan is élettársi kapcsolatban léptek. 1986 decemberében volt az első komolyabb konfliktusuk, mikor Lujza féltékeny volt Imre egyik munkatársára. Később vallotta be azt, hogy Róza nem az ő kislánya, hanem húga adta nekik örökbe. Ezután pedig több napra távozott az otthonukból. Ezen alkalmakkor többnyire apjához ment. Itt 1986–87 telén virágot árusítottak, és ekkor jutott Imre tudomására, hogy Lujza apja lakótelepekről lopta azt a virágot, amit értékesítettek. Imre a terhességi folyamatokról jóformán semmit nem tudott: „még nem éltem együtt terhes nővel. Annyit mindenestre tudtam, hogy néhány hónap múlva a várandós anyák hasán meglátszik, sőt olyat is hallottam, hogy valamilyen terhességi foltok jelennek meg az arcon.” – vallotta. Lujza először 1987 márciusában mondta azt, hogy terhes, később bevallotta, hogy mégsem.

⁶⁴ Született: Szolnok, 1964. szeptember 15. Foglalkozás: fűtő. Lakhely: Budapest, IV. ker. Berda József u. 38. II. em. 11.

1987. júniusban közölte ismét, hogy terhes. A Margit Kórház terhesrendelőjébe Imre is elkísérte, és a nő neki azt állította, hogy az orvos ultrahanggal kimutatta a terhességét. Amikor októberben kórházban volt, Imre látogatta és Lujza együtt sétált a várandós anyukákkal. Hazatérése után gyakrabban tűnt el. December elején 16 napig volt távol, édesapja sem tudta, hogy hol, és azt feltételezték, hogy szülni van a kórházban. Imre többször is betelefonált a Margit Kórházba, de Lujza nem volt ott. Imre el volt keseredve, hogy egyedül fog karácsonyozni. Szenteste előtt egy vagy két nappal délután négykor megjelent Lujza az elrabolt gyermekkel. Azt mondta, december 14-én szülte és ő kérte az orvost, tagadja le élettársának a telefonban, hogy ott van. Imre nagyon megörült a fejleményeknek. Azt mondta, az iratok azért vannak javítva, mert ráborult a feketekávé. Imre akkoriban három műszakban dolgozott, kazánfűtőként. A kisgyermeket Csörének becézték. „Elmondani kívánom, hogy Csörít sajátomnak érzem, és rendkívül szeretem, kötődöm hozzá.” – vallotta Sz. Imre.

A gyermeket tehéntejjel és teával táplálták. 50 cm hosszú volt, amikor Lujza hazavitte, testsúlyát nem mérték, mert mérlegük nem volt és nem vettek. 1988 októberében 8 foga volt és az alábbi szavakat tudta kimondani: papa, anya, hoppá, édes. Lujza 1988. október 5-én szerdán ismét eltűnt. Élettársa sokfelé kereste, többek között B. Istvánnál is – aki még a Bagolyvárból volt ismerőse.

Az utolsó napok az elkövető nézőpontjából: 1988. október 5-én összeveszett élettársával, és elment az apjához. A III. kerületi Tanácsnál takarító kisiparosi engedélyt szeretett volna beadni és egy ottani lakást keresett. Este az élettársa elvitte a gyermeket, ő pedig B. Istvánhoz ment. B. István szobafestő-mázoló a régi lakhelyén volt szomszédja. Közösen szerettek volna munkát vállalni, festést és takarítást. Lujzának nem sikerült takarítói engedélyt kiváltania, ezért ment Istvánhoz. Az éjszakát a férfinál töltötte, majd ellopta kétkazettás magnóját.

B. István tanúvallomása szerint⁶⁵ Lujza 10 ezer Ft-ot kért tőle október 3-án este, amin csodálkozott, mert felületes ismeretség volt köztük. Annak tudta ezt be, hogy mint kisiparos, azt hitték az emberek, hogy sok pénze van. Másnap este is beállított hozzá, akkor a kisgyermekkel együtt, akit István nagyon aranyosnak talált, és tejfölt adott neki kiskanálból, mert éppen vacsorázott. Lujza ott akart nála maradni, de a férfi adott neki 100 Ft-ot, hogy menjen haza taxival. Másnap is megérkezett, akkor egyedül, az ipar-engedélyekről beszélgettek. Lujza ott akart maradni. „Amikor 10 óra felé járt az idő, mondtam, én már le akarok feküdni, menjen a fürdőszobába. Ő be is ment, én vittem utána egy tiszta törülközőt. Ő akkor meztelenül bent volt a kádban, és egy szóval nem tiltakozott, hogy én bemegyek és meztelenül látom őt. Annyira nem tiltakozott, hogy végül én mosdattam, fürdettem őt. És ebből hogy ezt ő hagyta, arra következtettem, ő nem zárkózik el a szexuális kapcsolat elől sem. Így is volt, amikor ő kijött a fürdőszobából, bemertünk a hátsó szobába és közösültünk. Ezt tulajdonképpen sem ő, sem én nem kezdeményeztem, egyértelmű volt a fürdőszobai mosdatás után, hogy mind a ketten ugyanazt akarjuk.” Másnap Lujza ellopta a férfi magnóját és távozott a lakásból.

⁶⁵ B. István tanúvallomása, 1988. október 25. Született: Iregszemcse, 1931. február 4.

Epilógus

Az 1988. október 30-i jelentés szerint⁶⁶ Sz. Imre jelentette be 1988. október 11-én, hogy élettársa P. Lászlóné H. Lujza 1988. október 5-én ismeretlen helyre távozott. Ő kutatni kezdett a holmijában és laikus számára is feltűnően hamis iratokat (hamis anyakönyvi kivonatot,⁶⁷ terhesgondozási könyvet, kórházi zárójelentést) talált. Ezek az iratok ébresztették fel benne a gyanút, hogy az addig sajátjának gondolt kislány azonos H. Renátával. P. Lászlónét édesapja lakásán fogták el 1988. október 12-én és beismerő vallomást tett.⁶⁸ Az 1988. október 13-i orvosszakértői vélemény szerint a gyermek: közepesen táplált, 4-5 lépést önállóan megy, tárgyakért nyúl, érthetetlenül gagyog, szótagokat megismétel, egy-egy szót megért.

H. Renáta családjának sorsa úgy alakult, hogy édesanyja, K. Mónika ismét gyermeket várt, 1989 februárjára. Az újságíró nem túl vidámnak és szótlanak ábrázolta a nőt. Egy körülbelül 8 négyzetméteres helyiségben laktak, amelynek eredeti rendeltetése mosókonyha volt. Villanyhősugárázóval fűtöttek, a szülők egy 90 cm-es heverőn aludtak. Renátának három játéka volt: egy rongybaba, egy pandamaci és egy csipogó állatka. A gyermek környezetét a *Nők Lapja* cikk szegényesnek ábrázolta és azt sugallta, hogy Renátának jobb sorsa lett volna, ha elrablójánál marad.

Az elkövető 1988. október 11. – november 14. között volt a BRFK vizsgálati osztályán fogva tartásban. Szabadlábra kerülése után édesapjához költözött. Előtte Dunakeszin, a Gizella utca 29-ben élt együtt Sz. Imrével. Ekkor már a H. Lujza nevet használta ismét. A nyomozati iratokból az utolsó információnk róla az, hogy 1989. január 3-án szabadlábbon védekezett. A titkosítás alól a bírósági iratok még nincsenek feloldva, de feltételezhető, hogy a családi állás megváltoztatása, közokirathamisítás és lopás vétségén túl másért nem ítélték el.

Átbogarászva az 5000 oldalas iratanyagot, szembetűnő, hogy az ügy szereplői közül milyen sokan ütköztek össze a törvénnyel. Maga az eset, a gyermekrablás hatalmas társadalmi szolidaritást váltott ki, egy ország szurkolt azért, hogy a gyermek épségben előkerüljön. A történet furcsa fintora, hogy a gyermek elrablója a közvélemény egy részében szánalmat ébresztett, annyira, hogy még a rendőrség is kapott olyan tartalmú levelet, amely szerint jobb lett volna, ha a kislány elrablójánál marad: „Ha ismernek önök ott a rendőrségnél »Istent« akkor nem bántanak a szerencsétlen asszonyt, aki az életben megkínlódott mindenért. Tisztelettel és üdvözlettel: Szombathely lakosai.”

⁶⁶ BRFK Vizsgálati Osztály Életvédelmi és Baleseti alosztály jelentése BRFK Bűnügyi és Értékelő Adatfeldolgozó osztálynak. 1988. október 30.

⁶⁷ Sz. Erzsébet névre kiállítva.

⁶⁸ BRFK Bűnüldözési Osztály, Életvédelmi és Rablási Alosztály, jelentés.

IRODALOMJEGYZÉK

Lujzika először. *Nők Lapja*, 1988. október 22.

Tóth Eszter Zsófia (2011): *A remény szertefoszlott. Csecsemőgyilkosságok a Kádár-korszakban*. Forrás: www.archivnet.hu/kuriozumok/a_remeny_szertefoszlott.html?oldal=1 (2016. 12. 27.)

Tóth Eszter Zsófia (2015a) Eldobtuk a jelvényeket meg a biztosítótűket. A skinhead mozgalom kezdetei Magyarországon. *Kommentár*, 3–4.

Tóth Eszter Zsófia (2015b): Bukszár Tibor halála – Az utolsó rendőrgyilkosság a szocialista időszakban. *Magyar Rendészet*, 15. évf. 6. sz. 117–132.

Internetes források

A munkakönyv története. Forrás: www.fszek.hu/konyvtaraink/kozponti_konyvtar/kozossegi_informaciok_tara/a_honap_kerdesei/?article_hid=3512. (2017.01. 02.)

Fekete Lyuk, HírTV, Retrográd, 2013. június 4. Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=Osi22mRkxKo> (2017. 01. 02.)

Megtalálták a tíz hónapja ellopott kislányt. Nemzeti Audiovizuális Archívum, 1988. október 13. Forrás: nava.hu/id/312344/ (2017. 01. 02.)

Jogforrás

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

ABSTRACT

Kidnapping in Budapest before Hallo Bar 23 December 1987

TÓTH Eszter Zsófia

On the 23rd of December 1987 a 2 months old baby disappeared in Budapest. She was in her baby carriage before Hallo Bar. After a year, on the 11th of October 1988 the baby was found. The investigation was successful, the Hungarian police made great efforts. The baby was healthy when she was found. In my paper I analyse the social environment of this case. I analyse unpublished archive materials. In this essay, a specific aspect of life is shown at the end of the 1980s in Hungary.

Keywords: *kidnapping, moral panic, infertility, prostitution, unskilled women workers, successful investigation*